

Vývoj držav rodu Eggenbergů v jižních Čechách

Znak knížat z Eggenberga

Eggenbergové pocházeli ze Štýrska a ze skrovných poměrů kupeckého povolání. Do Čech se dostali po likvidaci stavovského povstání a setrval zde až do svého vymření po dobu sto let. Nejvýznačnější člen rodu, Jan Oldřich (1568 – 1634) si získal naprostou oddaností důvěru Ferdinanda II. Byl jeho rádcem a měl též rozhodující podíl na jeho zvolení císařem. Za věrné služby se císař Ferdinand II. Janu Oldřichovi odměnil skutečně královsky, neboť mu donačními listy z 23. 12. 1622 a 15. 4. 1628 věnoval **panství Český Krumlov, Prachatice a Netolice**, dále vinice a **dvůr v Křemži** a Steinu v Rakousku. Uvedená panství byla spojena dohromady a jako celek povýšena na vévodství.

V dalších letech pak příslušníci eggenbergského rodu získali řadu panství a statků, jakož i menších realit, které budou postupně níže uvedeny chronologicky. Veškerý eggenbergský majetek se nalézal až na jednu výjimku v jižních Čechách.

Na koupích se podíleli již uvedený Jan Oldřich, jeho syn Jan Antonín (1610 – 1649) a synové Antonínovi Jan Kristián (1641 – 1710) a Jan Seifried (1644 – 1713).

Po smrti Jana Kristiána zdědila majetek v Čechách vdova Marie Arnošta rozená ze Schwarzenbergu a po její smrti v roce 1719 jej převzal jejich synovec Adam František ze Schwarzenbergu.

*Jan Oldřich z Eggenbergu
(1568-1634)*

Přehled:

1623, 30. června

Panství Chýnov:

konfiskát po Zikmundu Matějovi Vencelíkovi z Vrchovišť
koupil Jan Oldřich za 80 000 kop grošů míš.;

1623, 4. listopadu

Statek Blanice se Starou Vožicí:

konfiskát po bratřích Janu a Vilému Voračických z Paběnic
koupil Jan Oldřich za 6 092 kop grošů míš.;

1623, 13. listopadu

Panství Orlík:

konfiskát po Petrovi ze Vamberka
koupil Jan Oldřich za 159 360 kop grošů míš. ;

1623, 13. listopadu

Panství Zvíkov:

konfiskát po Petrovi ze Vamberka
koupil Jan Oldřich za 67 993 kop grošů míš.;

Zvíkov, od r. 1623 majetek Eggenbergů

1627, 9. února

Statek Římov:

konfiskát po Ctiboru Ojří z Protivce
koupil Jan Oldřich za 6 453 kop 51 grošů míš. ;

1627, 9. února

Statek Hamr:¹

konfiskát po Janu Jindřichovi Záborském
koupil Jan Oldřich za 3 623 kop 20 grošů míš.;

1627, 22. února

Panství Ratibořice²

od Jana Felixe Přebořovského z Kvasejovic
koupil Jan Oldřich za 27 000 zlatých;

1627, 4. srpna

Tzv. Studihrachovský dvůr v Křemži

od Viléma Přídruha Koce z Dobrše
koupil Jan Oldřich za 700 kop grošů míš.;

1627, 29. října

Vesnice Dobrá Voda³, Zlátenka, Strítěž a Doly (Důl):⁴

konfiskát po Zikmundu Matěji Vencelíkovi z Vrchovišť
koupil Jan Oldřich za 3 068 kop grošů míš. ;
připojil k panství chýnovskému;

1628, 22. dubna

Panství Drslavice:⁵

od věřitelů Jáchyma Novohradského z Kolovrat
koupil Jan Oldřich za 60 000 kop grošů míš.;

1628, 5. května

Statek Pozděraz:

od Jana Hagena ze Schwarzbachu
koupil Jan Oldřich za 7 000 kop grošů míš.;

---

¹ Mlýn a dvůr u Budějovic mezi Římovem a Straňany; v 15. století jej drželi Puklicové ze Vztuh

² ves na Táborsku; před 1542 prodáno Václavovi Přebořovskému z Kvasejovic; 1627 připojeno k Chýnovu, zanikla zde fara, která již nebyla obnovena, ale byla zřízena v Ratibořských Horách

³ na Pacovsku; původně k hradu Kámen, později připojena Malovci k panství Chýnov

⁴ V okrese Pelhřimov

⁵ ves u Prachatic se starou tvrzí;

- 1629, 12. února **Dva dvory v Krníně a tzv. Peřkovský dům ve Velešíně:**
od Justýny Kalkreuterové roz. z Machovic
koupil Jan Oldřich za 1 800 kop grošů míš.;
- 1629, 1. prosince **Tzv. Metychovský dům v Českém Krumlově:**
od českokrumlovského měšťana Matěje Netopila
koupil Jan Oldřich za 800 kop grošů míš.;
- 1630, 22. února **Dvůr v Čertyni:**⁶
od sirotek po Pavlovi Rykovi, měšťanu českokrumlovském,
koupil Jan Oldřich za 500 kop grošů míš.;
- 1630, 15. března **Statek Smyslov:**⁷
konfiskát po Bohuslavu Dvořeckém z Olbramovic;
koupil Jan Oldřich za 3 000 kop grošů míš.;
- 1630, 23. března **Panství Vimperk:**
od věřitelů Jáchyma Novohradského z Kolovrat;
koupil Jan Oldřich za 60 000 kop grošů míš.;
- 1631, 29. června **Dům na Hradčanech v Praze:**
věnoval jej císař Ferdinand II. Janu Oldřichovi;
- 1636, 27. května **Dům v Českém Krumlově naproti panenskému klášteru;**
od Jana Hageny ze Schwarzbachu
koupil Jan Antonín za 1 700 kop zlatých;
- 1636, 3. září **Statek Koroseky:**⁸
od města Českých Budějovic
koupil Jan Antonín za 16 700 zlatých;
- 1643, 2. září **Tzv. Chlumkovský dvůr v Křemži:**
od Dionysia Chlumského
koupil Jan Antonín za 500 kop grošů míš.
- 1650, 15. července **Statek Keblany:**⁹
od Lamberta Segranda z Taschberku a jeho manželky Heleny
koupili poručníci Jana Kristiána a Jana Seifrieda za 9000 kop
grošů míš.
- 1651, 19. června **Dvůr ve Lhotce:**
od Lva Kolichreita z Kolichreitu koupili poručníci Jana
Kristiana a Jana Seifrieda za 2 500 kop grošů míš.;
- 1652, 17. dubna **Dvůr v Libotíně:**¹⁰
od Václava Hýzrle z Chodů koupili poručníci Jana Kristiana
a Jana Seifrieda za 565 zlatých;

---

⁶ ves u Krumlova; od r. 1365 patřila k panství Dívčí Kámen, pak ke Krumlovu;

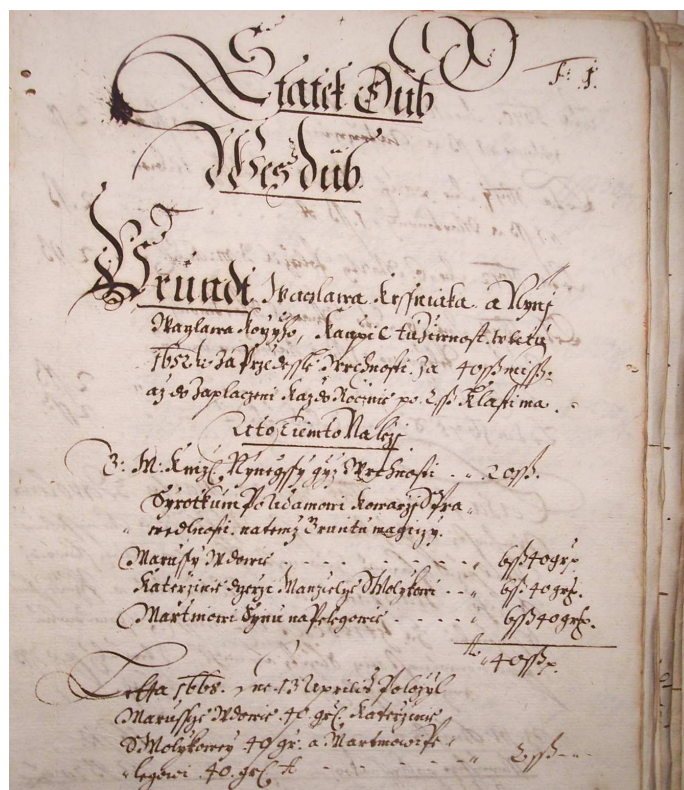
⁷ na Tábořsku; v 16. století zde bylo též svobodství;

⁸ u Budějovic, kdysi s tvrzí; 1623 prodány Budějovicím

⁹ u Trhových Svinů; od 15.stol. do r. 1598 zde Keblanští z Hvozdna

¹⁰ ves u Vimperka

- 1655, 30. ledna **Tzv. Pavlíkovský dvůr ve Lhotce a mlýn Moučků:**
od Viléma Jana Kunáše z Machovic koupili poručníci
Jana Kristiana a Jana Seifrieda za 1 250 kop grošů míš.
- 1660, 21. června **Hamr u Dobrkovic:**
od Petra Guolfingera ze Steinsberku koupil Jan Kristian
za 150 kop grošů míš.;
- 1662, 20. prosince **Statek Červený Újezdec:**¹¹
od hraběnky Maxmiliány Eleonory z Kufsteinu, rozené
ze Švamberka
koupil Jan Kristian za 37 348 kop grošů míš. 4 denáry;
- 1666, 1. prosince **Statek Dub u Tábora:**¹²
od Marie Alžběty Odkolkové rozené Kotvicové
koupil Jan Kristian za 15 428 kop 34 grošů míš.

Gruntovní kniha statku Dub z roku 1667 založená Eggenbergem

- 1668, 3. května **Statek Chlum u Křemže:**¹³
od Oldřicha Častorála z Dlouhé Vsi
koupil Jan Kristián za 15 000 kop grošů míš.;

¹¹ ves u Zvíkova, samostatný statek, pak držný ke Kestřanům; pak připojen k Orlíku

¹² u Ratibořských Hor; za Vítů ze Rzavého patřil k Pacovu; 1666 připojeno k chýnovskému panství

¹³ část obce Křemže; býval sídlem vladylů z Chlumu a Křemže; bývalá tvrz přestavěná a přeměněná na panský dvůr; od 1547 zde Častolárové z Dlouhé vsi. 1668 připojen ke Krumlovu.

- 1678, 20. prosince   **Statek Chlumeček:**¹⁴
od Jana Augustina Milíčovského z Brunberka¹⁵;
koupil Jan Kristián za 10 000 zlatých;
- 1679, 20. prosince   **Statek Myslín:**¹⁶
od Evy Ludmily Měsíčkové ovdovělé Loubské rozené z Kalenic
koupil Jan Kristian za 24 300 zlatých;
- 1680, 13. června   **Dvůr ve Světlíku:**¹⁷
od Adama Watzla
koupil Jan Kristian za 1 300 zlatých;
- 1688, 18. února   **Dvůr Bartochov:**¹⁸
od dědiců Martina Prunera
koupil Jan Kristian za 1 500 zlatých;
- 1688, 6. března   **Statek Běleč:**¹⁹
od Jana Chlumčanského z Přestavlk a Chlumčan
koupil Jan Kristian za 15 000 zlatých;
- 1696, 16. ledna   **Statek Kosmo:**
od Alžběty Salomeny Plotové
roz. Eichhornové z Reichenbachu;
koupil Jan Kristian za 2 600 zlatých;

Zpracováno dle práce Jiřího Zálóhy (JSH č. 1/ 1958);
doplněno topografickými údaji a archiváliemi

---

¹⁴ Ves u Křemže kdysi s tvrzí;

¹⁵ též z Braumberka

¹⁶ ves u Mirovic, kdysi s tvrzí, 1679 připojeno k orlickému panství

¹⁷ německy Kirchsclag

¹⁸ bývalý svobodnický dvůr (od r. 1501), zvaný též Malá Krasejovka, r. 1464 zde Jan Dvořák z Otmanky; po sporech s Eggenbergy prodala vdova Marie Bartochovská 1669 Martinovi Prunnerovi a jeho dědici prodávají 1688 krumlovské vrchnosti;

¹⁹ okres Prachatic, část obce Těšovice, 5 km sv od Prachatic, bývalá tvrz ze 16. století je dnes obytné stavení čp. 21